

Dendrokronologisk Laboratorium

NNU rapport 36, 1999

KÄLLUNGE KIRKE, GOTLAND

Konservator Tångeberg. Bestilt af Peter Tångeberg.
 Undersøgt af Thomas Bartholin, Niels Bonde, Aoife Daly og Orla Hylleberg Erikson.
 NNU j.nr. A7917

Altartavle, Källunge kirke, Gotland

Otte brædder af *Quercus sp.*, eg, undersøgt. Splintved er bevaret på én af brædderne, hvor 3 splintår er konstateret. To af brædderne er dateret, dog ikke den med splintveddet. Brædderne er her forsynet med betegnelser 0092001A, 0092002A, 0092003A, 0092004A, 0092101A, 0092102A, 0092103A og 0092104A.

Højre tårn

Fire brædder er undersøgt. Undersøgelsen viser at to brædder (0092002A og 0092004A) kommer sandsynligvis fra samme træ. Kurverne fra disse brædder er sammenregnet til én (00920109) som repræsenterer træet. Kurven kunne ikke dateres.

betegnelse	0092001	0092003
0092001a	*	6,23
0092003a	6,23	*

Tabel 1. Skema over synkroniseringsværdierne, internt

De daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve på 179 år (0092M001) som dækker perioden 1123-1301 e.Kr.

Yngste bevarede årring er dannet i 1301 e.Kr. Fældningstidspunktet for træerne, som brædderne stammer fra, er beregnet, ved tillæg for manglende splint, til efter ca. 1322 e.Kr.

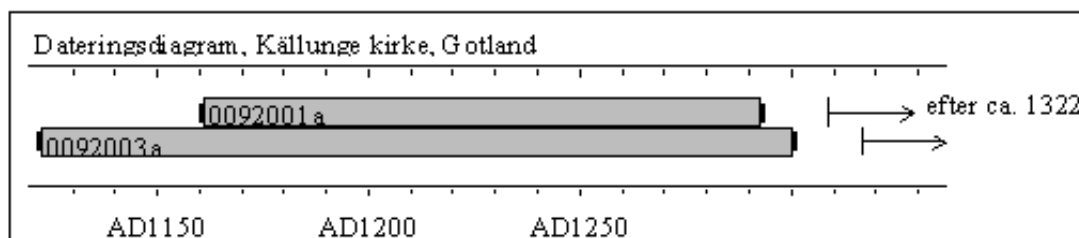

Fig 1. Dateringsdiagram, Källunge kirke, Gotland

Dendroproveniensen ?

Den beregnede trækurve 0092M001 krydsdaterer med grundkurver for egetræ fra omkring Østersøen. De højeste t-værdier fremkommer med grundkurverne for Lund/Skåne/Blekinge. Det skal dog bemærkes at t-værdierne er for lave til at bestemme proveniensen.

LAND	grundkurve	betegnelse	0092m001
DANMARK	Svendborg	4m000001	3,43

	Jylland	9m456781	3,32
TYSKLAND	Slesvig-Holsten	dm100003	4,10
	Lübeck	dm100008	3,25
	Vest Tyskland	dm300001	3,32
NETHERLANDS	NL	nl000001	3,02
POLEN	Gdansk Pomern	pm000004	3,98
	Elblag	pm000007	3,80
SVERIGE	SV Skåne	sm000001	6,89
	Lund Skåne Blekinge	sm000002	7,26
	Vestsverige	sm000011	3,94
	Ystad	sm100003	3,58
	Mellemsverige	sm600001	3,12
	Småland Øland	sm600002	4,46

Tabel 2: Källunge kirke, Gotland. Skema over synkroniseringsværdierne mellem trækurve 0092M001 og diverse grundkurver fra Nord Europa.

Venstre tårn

Fire brædder er undersøgt fra venstre tårn. Kurverne fra to af brædderne (0092101A og 0092103A) krydsdaterer med hinanden og kurverne fra de to andre brædder (0092102A og 0092104A) krydsdaterer ligeledes med hinanden. Kurverne kan sammenregnes til to middelkurver (00921M01 og 00921M02) på henholdsvis 34 og 40 år. Kurverne fra brædderne kunne ikke dateres formentlig på grund af for få årringe.

Katalog

<p>0092001A altertavle højre (søndre) tårn bagerste bræt 133 år, kun kerneved. 1161-1293 e.Kr., fældet efter ca. 1314 e.Kr.</p>	<p>0092101A altertavle venstre (nordre) tårn højre bræt 31 år, heraf 3 år i splintved. Ikke dateret.</p>
<p>0092002A altertavle højre (søndre) tårn venstre bræt 59 år, kun kerneved. Ikke dateret. Stammer sandsynligvis fra samme træ som 0092004A</p>	<p>0092102A altertavle venstre (nordre) tårn bagerste bræt 37 år, kun kerneved. Ikke dateret.</p>
<p>0092003A altertavle højre (søndre) tårn front bræt 179 år, kun kerneved. 1123-1301 e.Kr., fældet efter ca. 1322 e.Kr.</p>	<p>0092103A altertavle venstre (nordre) tårn venstre bræt 34 år, kun kerneved. Ikke dateret.</p>
<p>0092004A altertavle højre (søndre) tårn højre bræt 71 år, kun kerneved. Ikke dateret. Stammer sandsynligvis fra samme træ som 0092002A</p>	<p>0092104A altertavle venstre (nordre) tårn front bræt 38 år, kun kerneved. Ikke dateret.</p>

[Tilbage til rapportensiden](#)

English summary:

NNU report 36, 1999

KÄLLUNGE KIRKE, GOTLAND

Alter piece, Källunge church, Gotland

Eight boards of *Quercus sp.*, oak were examined. Sapwood is preserved on one of the boards, where 3 sapwood years are identified. Two of the boards are dated, though not the one with sapwood. The boards are given the names 0092001A, 0092002A, 0092003A, 0092004A, 0092101A, 0092102A, 0092103A and 0092104A.

Right tower

Four boards were examined. The analysis shows that two boards (0092002A and 0092004A) probably come from the same tree. The curves from these boards are averaged to one which represents the tree. The curve could not be dated.

The dated samples are averaged to a mean curve of 179 years which covers the period AD 1123-1301. The outermost preserved tree-ring was formed in AD 1301. Correcting for missing sapwood, the felling date for the trees, from which the boards derive, is estimated at after circa AD 1322.

Dendroprovenance ?

The averaged curve 0092M001 cross-dates with master chronologies for oak from around the Baltic sea. The highest t-value appears with master chronologies from Lund/Skåne/Blekinge - southwest Sweden. It should be pointed out though that the t-values are too low to determine the provenance.

Left tower

Four boards were examined from the left tower. The curves from two of the boards (0092101A and 0092103A) cross-match with each other and similarly, the curves from the other two other boards (0092102A and 0092104A) cross-match with each other. The curves are averaged to two mean curves of 34 and 40 years respectively. The curves from the boards could not be dated, most likely because they contain too few tree-rings.

[Back to report page](#)